Analýza cenového vývoja základných druhov potravín 8/2025

Obsah

Úvod 3
1. Ceny potravín na agregátnej úrovni 4
2. Vývoj cien vybraných kategórií potravín so zníženou sadzbou DPH 5
3. Medzinárodné porovnanie a vývoj cien potravín 12
4. Pomer spotrebiteľských a odbytových cien vybraných základných druhov potravín 23
Záver 25

Úvod

Vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) uznesením č. 732 z 20. decembra 2023 (ďalej len „uznesenie“) v bode B.5. uložila ministrovi financií dôsledne sledovať a vyhodnocovať vývoj cien potravín a navrhovať účinné opatrenia. Na základe tohto uznesenia Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „MF SR“) vykonáva Analýzu cenového vývoja základných druhov potravín (ďalej len „analýza“) a aktualizuje výstupy z týchto analýz.

Analýza cenového vývoja základných potravín je kľúčová na identifikáciu faktorov ovplyvňujúcich infláciu potravín, poskytuje komplexný pohľad na vývoj cien potravín a sleduje vplyv zmeny sadzieb DPH na potraviny. Jej cieľom je nielen informovať, ale aj vyhodnotiť vplyv faktorov, ktoré formujú ceny potravín na Slovensku.

Geopolitické konflikty, energetická transformácia, klimatické zmeny a ochorenia hospodárskych zvierat výrazne ovplyvnili potravinársky a poľnohospodársky priemysel nielen na Slovensku, ale aj v Európe. Zvyšujúce sa náklady na výrobu, nedostatok surovín, logistika, dodávateľské a odberateľské vzťahy významne ovplyvňujú ceny v celej vertikále.

Ceny na Slovensku v sledovanom období február až apríl 2025 zaznamenali mierny nárast, kde celková inflácia dosiahla úroveň 3,8 % a z toho potravinová inflácia bola 2,1 %.
Predpokladané negatívne očakávania dynamického nárastu cien sa nepotvrdili, nakoľko sa zmiernilo tempo zdražovania bežných tovarov najmä vplyvom zníženia sadzieb DPH.

Medzimesačný vývoj k aprílu 2025 zaznamenal pokles priemerných cien potravín v kategóriách Cukor a cukrovinky o 0,9 %, Mlieko, syry a vajcia o 0,7 %, Chlieb a obilniny o 0,4 % a Zelenina o 0,2 %. V kategórii Mäso v mesiacoch február až marec 2025 sme zaznamenali pokles, avšak v apríli 2025 došlo k nárastu cien o 0,8 % vplyvom výskytu ochorenia hovädzieho dobytka. Mierny nárast bol aj v kategórii Káva, čaj a kakao o 3,0 %, Oleje a tuky o 2,5 %.

V medziročnom porovnaní apríl 2025 a apríl 2024 vo vybraných kategóriách boli tempá nárastu cien na nasledovnej úrovni Minerálne vody, nealkoholické nápoje, ovocné a zeleninové šťavy o 16,4 %, Oleje a tuky o 16,1 %, Káva, čaj a kakao o 14,0 %, Mlieko, syry a vajcia o 7,6 %, Ovocie o 7,0 %. Ceny v kategórii Minerálne vody, nealkoholické nápoje, ovocné a zeleninové šťavy ovplyvnila daň zo sladených nápojov a nárast v ostatných uvedených kategóriách bol spôsobený kombináciou geopolitických a globálne vyvíjajúcich sa faktorov ako napríklad klimatické zmeny, vojnové konflikty, šírenie nákaz v chovoch hospodárskych zvierat. Z dostupných dát bol pokles oproti minulému roku v kategórii Mäso o 1,8 % a Zelenina o 1,6 %.

Od 1. januára 2025 sa na vybrané základné potraviny začala uplatňovať znížená sadzba DPH. Analýza vývoja cien vybraných kategórií potravín so zníženou sadzbou DPH sa nadväzne zameriava na vývoj cien týchto potravín od januára 2025 do apríla 2025, pričom porovnanie s decembrom 2024 slúži na zhodnotenie bezprostredného vplyvu legislatívnej zmeny. Analýza vychádza z údajov systému eKasa v komparácii s dátami zo Štatistického úradu Slovenskej republiky, kde zistenia naznačujú, že efekt zníženej DPH sa prejavil analýzou dát z eKasy a aj v údajoch národnej štatistiky, hoci rozdiely v metodike kategorizácie potravín, zahrnutia viacerých sadzieb DPH na potraviny a prepočet cien na jednotkovú cenu ovplyvňujú mieru percentuálnej zmeny a priemernú cenu potravín ako takú.

1. Ceny potravín na agregátnej úrovni

Ceny potravín na Slovensku boli v roku 2023[1] na úrovni 82,3 % priemeru Európskej únie (ďalej len „EÚ"): Porovnateľné boli v Poľsku, kde dosiahli 82,4 % priemeru EÚ. V Česku, Slovinsku a Maďarsku sa nachádzali ceny na úrovni priemeru EÚ. V Litve, Lotyšsku a Estónsku boli mierne nad priemerom EÚ. V medziročnom porovnaní rástli v roku 2023 vo východnej časti EÚ ceny potravín rýchlejšie než na západe EÚ. Najvyšší nárast oproti priemeru EÚ zaznamenali Poľsko (9,0 p.b.) a Maďarsko (8,6 p.b.). Ceny potravín na Slovensku boli v medzinárodnom porovnaní v roku 2023 medziročne oveľa nižšie (o takmer 20 p.b.) než v roku 2022. S veľkou pravdepodobnosťou však ide len o dôsledok zmeny v metodike zberu údajov. Od roku 2023 totiž prešiel ŠÚ SR pri indexe spotrebiteľských cien CPI na efektívnejší zber údajov zo skenerov pokladní. Je teda možné, že aj slovenské ceny potravín v medzinárodnom porovnaní cez paritu sú vykázané od roku 2023 rovnakou metódou zo skenerov. V skutočnosti tak ceny potravín v roku 2023 na Slovensku oproti EÚ výrazne neklesli, iba údaje zo skenerov vernejšie zachytávajú reálne ceny zaplatené po zľavách a ceny pred rokom 2023 boli väčšinou pultové, a teda v priemere vyššie[2]. Pri detailnejšom pohľade vidíme, že slovenské ceny v kategórii Oleje a tuky dosahujú približne 90 % priemeru EÚ, aj kvôli vysokým cenám masla. Naopak výrazne lacnejšie sú na Slovensku ceny mäsa (približne 70 % EÚ).

Medzinárodné porovnanie cien potravín v rámci zberu PKS (% EÚ)

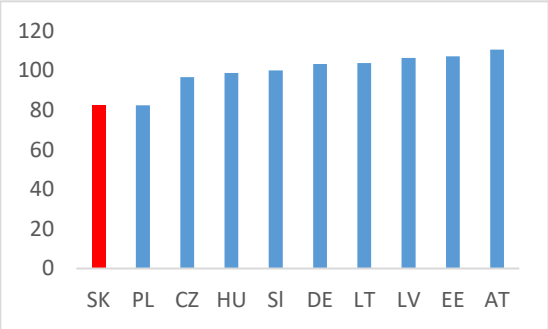

Zdroj: Eurostat

Ceny jednotlivých kategórií potravín v SR zo zberu PKS (% EÚ)

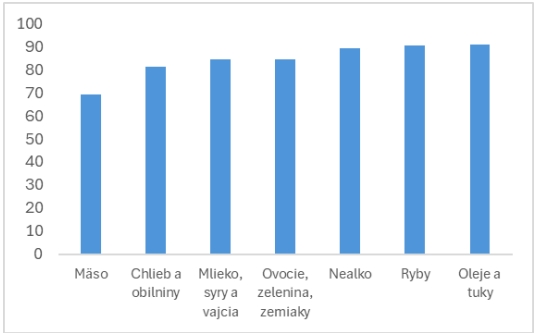

Zdroj: Eurostat

Mzdy v predchádzajúcich rokoch rástli v dôsledku kompenzácie vysokej inflácie. V rámci krajín V4 má Slovensko v roku 2025 minimálnu mzdu oproti Maďarsku vyššiu o 109,06 EUR a oproti Česku nižšiu o 9,89 EUR. Hodnota minimálnej mzdy na Slovensku v roku 2025 sa zvýšila na hodnotu 816 EUR, čo je o 8,8 % viac ako v roku 2024.

Na Slovensku spotrebujeme zhruba polovicu potravín, nápojov a tabaku z dovozu, a preto domáce faktory hrajú pri tvorbe cien obmedzenú rolu. V porovnaní so štátmi EÚ sa v podiele domácich potravín na celkovú spotrebu potravín sa nachádzame v spodných priečkach rebríčka. Nízka potravinová sebestačnosť Slovenska v roku 2023 kompenzovaná dovozom potravín zo zahraničia skôr ceny tlmili,

[1] V čase analýzy sú dostupné dáta za rok 2023

[2] Napriek vykázaným cenám potravín na Slovensku na úrovni 82 % priemeru EÚ môže byť okolo tohto odhadu neistota. Skutočné číslo totiž závisí od metodiky zberu použitej v ostatných štátoch EÚ, najmä tých najväčších (t. j. Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Španielsko).

keďže ceny domácich potravín stúpli výraznejšie. Pre dovážané potraviny sú rozhodujúce globálne ceny komodít, zatiaľ čo pre domácu produkciu zohrávajú hlavnú úlohu náklady na vstupy, najmä mzdy, energie a iné komodity. Dôležitým faktorom je aj počasie, najmä jeho výrazné výkyvy.

Minimálna mzda v EÚ v EUR

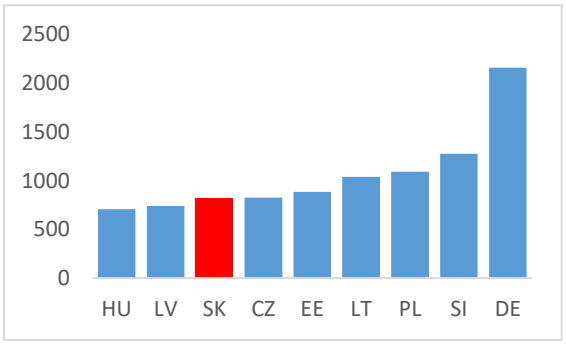

Zdroj: Eurostat, MF SR

Pozn. Národné meny minimálnej mzdy prepočítané k 1.1.2025.

Podiel domácich potravín na celkovej spotrebe potravín (v %)

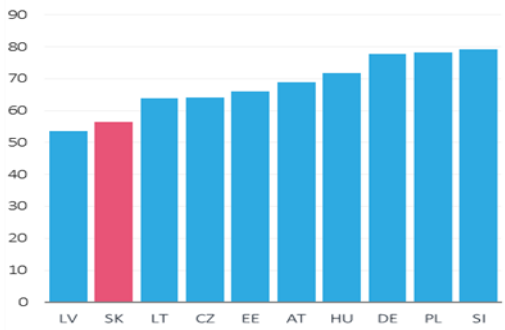

Zdroj: Eurostat, MF SR

Pozn. kategória potravín, nápojov a tabaku

2. Vývoj cien vybraných kategórií potravín so zníženou sadzbou DPH

Podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty sú na Slovensku od 1. 1. 2025 platné nové sadzby DPH na potraviny vo výške 19 % a 5 %. Táto legislatívna úprava sadzieb DPH mala za cieľ znížiť finančné zaťaženie domácností.

Pre zaradenie potravín do analýzy sme použili kombináciu klasifikácie ECOICOP6 a jednotného colného sadzobníka, ktorý definuje položky so zníženou sadzbou DPH. Analýza pracuje výlučne s údajmi eKasy za obdobie od decembra 2024 do apríla 2025. Do analýzy boli zahrnuté len tie potravinové položky, ktorým sa sadzba DPH znížila z 10 % na 5 %, a ktoré zároveň spĺňali kritériá úplnosti dát a reálneho predaja v každom sledovanom mesiaci. Využitím rozšírenej databázy a presnejšej kategorizácie bola dosiahnutá vyššia presnosť a reprezentatívnosť výsledkov.

Vývoj cien v sledovanom období

Cenový vývoj vybraných potravín podliehajúcich zníženej 5 % sadzbe DPH vykazoval v období december 2024 až apríl 2025 viacero trendov v pohybe cien. V decembri 2024, pred účinnosťou legislatívnej zmeny, bol zaznamenaný nárast priemernej ceny vo viacerých kategóriách. Tento nárast mohol súvisieť aj so sezónnym dopytom alebo reakciou trhu na pripravovanú daňovú úpravu s platnosťou od 1. 1. 2025.

V januári 2025, po zavedení novej sadzby DPH 5 %, sa vo väčšine sledovaných kategórií prejavil očakávaný pokles cien. Medzimesačne došlo v januári 2025 k poklesu cien v určitých kategóriách potravín, ktoré signalizovali reakciu trhu na túto legislatívnu zmenu, sezónnosť, dopyt a ponuku.

V nasledujúcich mesiacoch sa tempo poklesu cien spomalilo, pričom vo februári a marci 2025 boli ceny relatívne stabilné. V apríli 2025 sa v niektorých kategóriách objavili opätovné mierne nárasty, ktoré však už priamo nesúviseli s účinnosťou zmeny DPH, ale mohli napríklad súvisieť skôr s bežným sezónnym vývojom cien, mimoriadnou situáciou s ochorením hospodárskych zvierat „slintačka a krívačka".

Ak sa pozrieme na vývoj cien potravín pred a po úprave výšky sadzby DPH k aprílu 2025, vidíme, že väčšina cien potravín sa v apríli 2025 oproti decembru 2024 znížila. Jedná sa však iba o tie potraviny, ktoré podliehajú 5 % sadzbe DPH.

Percentuálna zmena cien potravín so zníženou DPH december 2024 - apríl 2025 | potraviny s 5 % DPH

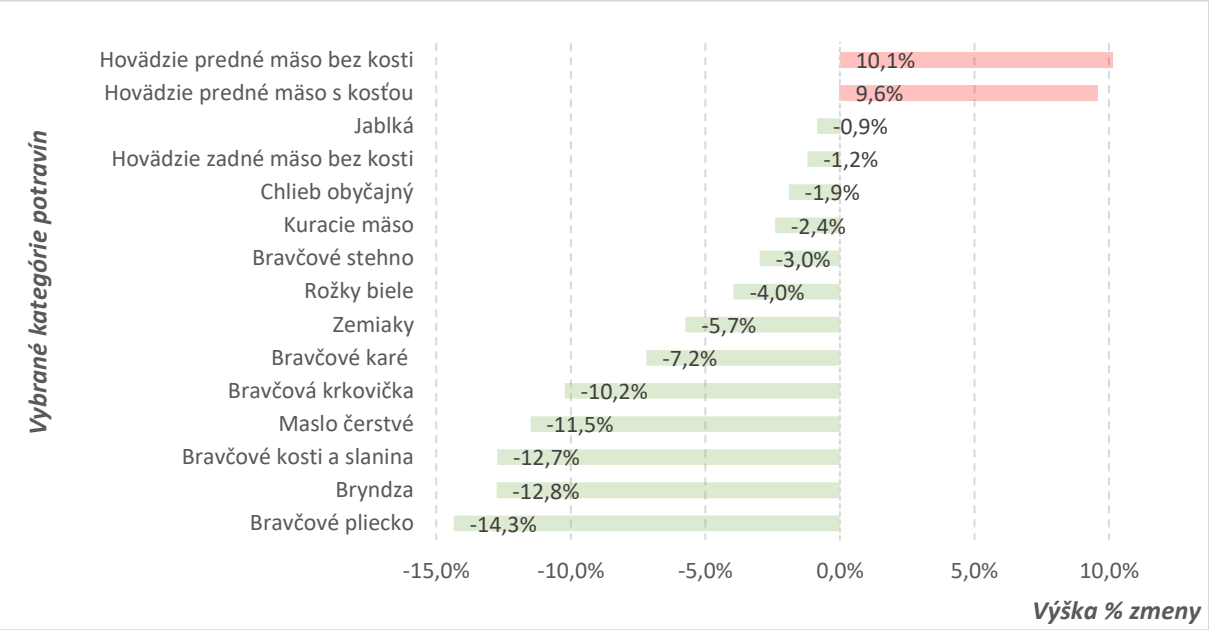

Zdroj: MF SR, eKasa

Mesačné zmeny vybraných kategórií potravín so zníženou sadzbou DPH

Kategória potravín	1/2025-12/2024	2/2025-1/2025	3/2025-2/2025	4/2025-3/2025
Bravčové mäso	**1,0%**	**-6,3%**	**-1,6%**	**-0,5%**
Bravčová krkovička	-4,7%	-7,2%	-1,5%	3,1%
Bravčové karé	4,9%	-4,3%	-8,5%	0,9%
Bravčové kosti a slanina	-11,6%	-12,6%	4,6%	7,9%
Bravčové pliecko	-0,1%	-0,8%	-9,9%	-4,1%
Bravčové stehno	8,0%	-7,5%	5,9%	-8,3%
Čerstvé alebo chladené ovocie	**-3,8%**	**12,2%**	**-9,7%**	**1,7%**
Jablká	-3,8%	12,2%	-9,7%	1,7%
Hovädzie a teľacie mäso	**-4,0%**	**4,1%**	**2,3%**	**3,1%**
Hovädzie predné mäso bez kosti	6,9%	3,5%	-0,8%	0,3%
Hovädzie predné mäso s kosťou	-4,9%	-1,5%	0,3%	16,7%
Hovädzie zadné mäso bez kosti	-15,3%	2,9%	9,0%	4,0%
Hydinové mäso	**-1,6%**	**-2,9%**	**1,1%**	**1,0%**
Kuracie mäso	-1,6%	-2,9%	1,1%	1,0%
Chlieb	**-4,1%**	**1,3%**	**3,2%**	**-2,2%**
Chlieb obyčajný	-4,4%	1,8%	3,1%	-2,2%
Rožky biele	-6,0%	3,2%	-1,2%	0,2%
Maslo	**-7,1%**	**1,3%**	**-1,6%**	**-4,4%**
Maslo čerstvé	-7,1%	1,3%	-1,6%	-4,4%
Syr a tvaroh	**-9,1%**	**29,5%**	**-31,2%**	**7,7%**
Bryndza	-9,1%	29,5%	-31,2%	7,7%
Zemiaky	**1,7%**	**-1,3%**	**-7,8%**	**1,8%**
Zemiaky	1,7%	-1,3%	-7,8%	1,8%

Zdroj: MF SR, eKasa

Priemerné ceny vybraných kategórií potravín so zníženou sadzbou DPH

Kategória potravín	12/2024	01/2025	02/2025	03/2025	04/2025
Bravčové mäso	**5,33 €**	**5,38 €**	**5,04 €**	**4,96 €**	**4,94 €**
Bravčová krkovička	6,14 €	5,85 €	5,42 €	5,34 €	5,51 €
Bravčové karé	5,92 €	6,21 €	5,95 €	5,45 €	5,49 €
Bravčové kosti a slanina	2,05 €	1,81 €	1,58 €	1,65 €	1,78 €
Bravčové pliecko	5,32 €	5,31 €	5,27 €	4,75 €	4,55 €
Bravčové stehno	5,62 €	6,06 €	5,61 €	5,95 €	5,45 €
Čerstvé alebo chladené ovocie	**1,88 €**	**1,81 €**	**2,03 €**	**1,83 €**	**1,86 €**
Jablká	1,88 €	1,81 €	2,03 €	1,83 €	1,86 €
Hovädzie a teľacie mäso	**10,23 €**	**9,82 €**	**10,23 €**	**10,47 €**	**10,79 €**
Hovädzie predné mäso bez kosti	9,42 €	10,07 €	10,42 €	10,34 €	10,37 €
Hovädzie predné mäso s kosťou	7,14 €	6,78 €	6,68 €	6,70 €	7,82 €
Hovädzie zadné mäso bez kosti	13,29 €	11,26 €	11,59 €	12,63 €	13,13 €
Hydinové mäso	**4,20 €**	**4,13 €**	**4,01 €**	**4,05 €**	**4,10 €**
Kuracie mäso	4,20 €	4,13 €	4,01 €	4,05 €	4,10 €
Chlieb	**1,92 €**	**1,85 €**	**1,87 €**	**1,93 €**	**1,89 €**
Chlieb obyčajný	1,98 €	1,90 €	1,93 €	1,99 €	1,95 €
Rožky biele	0,15 €	0,14 €	0,15 €	0,14 €	0,15 €
Maslo	**3,06 €**	**2,84 €**	**2,88 €**	**2,83 €**	**2,71 €**
Maslo čerstvé	3,06 €	2,84 €	2,88 €	2,83 €	2,71 €
Syr a tvaroh	**5,60 €**	**5,10 €**	**6,60 €**	**4,54 €**	**4,89 €**
Bryndza	5,60 €	5,10 €	6,60 €	4,54 €	4,89 €
Zemiaky	**2,86 €**	**2,91 €**	**2,87 €**	**2,65 €**	**2,69 €**
Zemiaky	2,86 €	2,91 €	2,87 €	2,65 €	2,69 €

Zdroj: MF SR, eKasa

Z analyzovaných dát vyplýva, že zníženie sadzby DPH z 10 % na 5 % malo v januári 2025 určitý vplyv na zníženie cien v niekoľkých hlavných kategóriách potravín. Je dôležité dodať, že pokles cien v januári 2025 nenastal vo všetkých kategóriách rovnomerne, pričom rozhodujúcu úlohu zohrali aj konkurenčné podmienky na trhu a citlivosť spotrebiteľského dopytu. Celková dynamika cien zostala pod vplyvom trhových faktorov ako napríklad situácia na komoditných trhoch, spotrebiteľské správanie, sezónnosť, kde v niektorých prípadoch bol zaznamenaný pokles cien. Vo februári 2025 opätovne medzimesačne ceny stúpli, najväčší nárast sme zaznamenali pri cene bryndze o 29,5 % a najvýznamnejší pokles pri cenách v kategórii bravčové mäso o 6,3 %. V mesiaci marec 2025 evidujeme nárast predovšetkým hovädzieho

mäsa zadného bez kosti o 9,0 % a pokles cien jabĺk o 9,7 % a zemiakov o 7,8 %. V mesiaci apríl 2025 sa prejavili dopady ochorenia „slintačka a krívačka“ na úmrtnosti hospodárskych zvierat a ceny v kategórii hovädzieho mäsa vzrástli o 3,1 %, pričom najväčšiu váhu na tomto náraste malo hovädzie predné mäso s kosťou o 16,7 %. Ceny vo vybraných kategóriách potravín boli v mesiaci apríl 2025 mierne klesajúce.

Komparácia výsledkov s dátami so Štatistického úradu SR

Dáta eKasy a Štatistického úradu Slovenskej republiky (ďalej len „ŠÚ SR“) vo viacerých prípadoch naznačujú podobný trend vývoja cien potravín po zavedení 5 % DPH v januári 2025 hoci medzi jednotlivými zdrojmi existujú určité rozdiely. V komparácii dát z eKasy s dátami zo ŠÚ SR pozorujeme vyššie ceny bravčového stehna o 16,3 %, bravčového karé o 9,9 % a zemiakov o 9,2 %. Najvýraznejší pokles cien sa v apríli 2025 v porovnaní s decembrom 2024 prejavil u jabĺk o 17,1 %, bravčovom pliecku o 10,7 % a bryndze o 9,4 %.

Percentuálna zmena cien potravín podľa ŠÚ SR december 2024 - apríl 2025

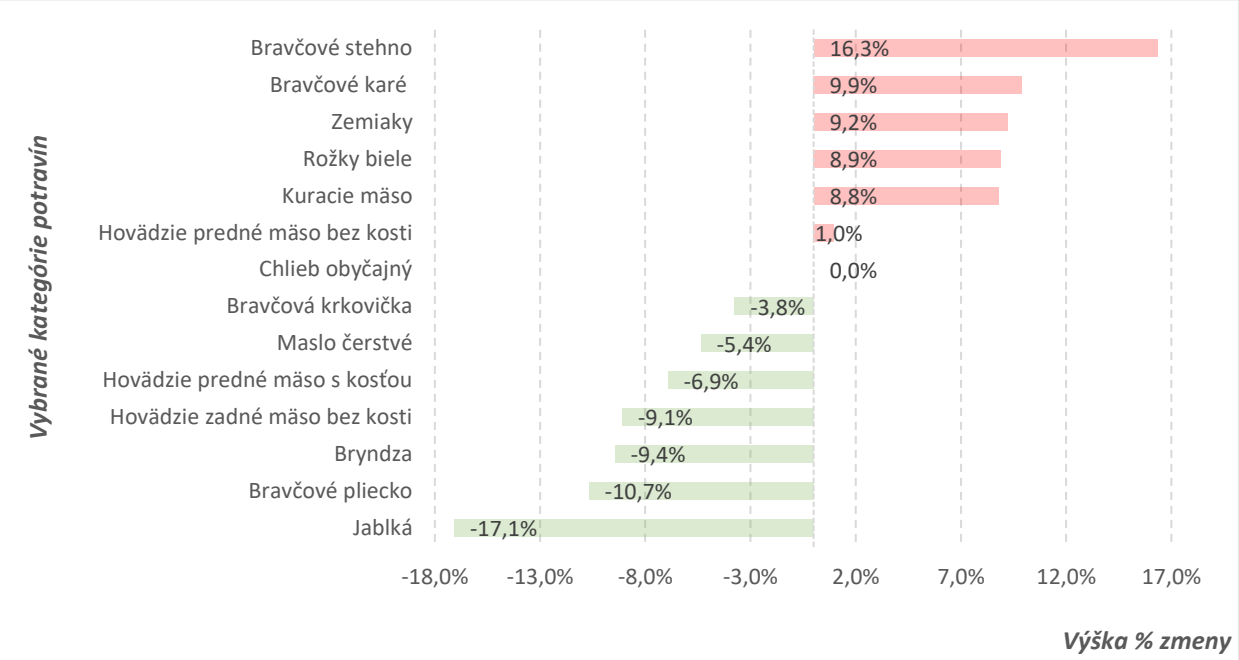

Zdroj: MF SR, ŠÚ SR

Mesačné zmeny vybraných kategórií potravín so zníženou sadzbou DPH

Kategória potravín	01/2025-12/2024	02/2025-12/2024	03/2025-12/2024	04/2025-12/2024
Jablká	-13,6%	-13,6%	-16,7%	-17,1%
Bravčové pliecko	-6,3%	-14,8%	-13,0%	-10,7%
Bryndza	-3,1%	-5,7%	-10,9%	-9,4%
Hovädzie zadné mäso bez kosti	-9,1%	-9,1%	-9,1%	-9,1%
Hovädzie predné mäso s kosťou	1,3%	-1,9%	-5,0%	-6,9%
Maslo čerstvé	-4,6%	-8,3%	-7,5%	-5,4%
Bravčová krkovička	-2,9%	-11,5%	-9,1%	-3,8%
Chlieb obyčajný	-3,6%	-1,6%	-0,4%	0,0%
Hovädzie predné mäso bez kosti	-4,9%	-10,8%	-3,9%	1,0%
Kuracie mäso	1,1%	-1,2%	3,3%	8,8%
Rožky biele	0,6%	4,8%	8,1%	8,9%
Zemiaky	1,1%	0,0%	3,9%	9,2%
Bravčové karé	10,7%	11,6%	6,6%	9,9%
Bravčové stehno	3,5%	5,0%	4,3%	16,3%

Zdroj: ŠÚ SR

V oboch prípadoch však možno pozorovať, že pri vybraných základných potravinách došlo po legislatívnej úprave k určitému zníženiu cien. Tieto zistenia naznačujú, že efekt zníženej DPH sa krátkodobo prejavil aj v údajoch národnej štatistiky, hoci rozdiely v metodike kategorizácie potravín, zahrnutia viacerých sadzieb DPH na potraviny a prepočet cien na jednotkovú cenu ovplyvňujú mieru percentuálnej zmeny a priemernú cenu potravín ako takú.

Porovnanie s údajmi ŠÚ SR zároveň potvrdzuje do určitej miery podobný smer cenového vývoja, aj keď s miernymi rozdielmi v rozsahu zmien. Smerodajný vplyv zmien sadzieb DPH sa prejavil začiatkom roku 2025, avšak dopady úpravy sadzby DPH a iných legislatívnych úprav sa môžu prejaviť aj v budúcom období. Výšku cien potravín však môžu ovplyvniť aj iné fundamentálne faktory na trhu.

Výsledky podporujú potrebu pokračovať v sledovaní vývoja cien potravín so zníženou sadzbou DPH aj v ďalších mesiacoch a zároveň ďalej zlepšovať metodiku a presnosť kategorizácie potravinových položiek. Rozsiahlejšou kategorizáciou produktov na základe historických dát eKasy a vývojom metodiky spracovania očakávame presnejšiu kategorizáciu a lepšiu reprezentatívnosť výsledkov v budúcom období.

Priemerné ceny vybraných kategórií potravín podľa ŠÚ SR so zníženou sadzbou DPH

Kategória potravín	m. j.	12/2024	01/2025	02/2025	03/2025	04/2025
Bravčové mäso	**eur / kg**	**4,76 €**	**4,55 €**	**4,27 €**	**4,27 €**	**4,40 €**
Bravčová krkovička	eur / kg	5,53 €	5,18 €	4,71 €	4,81 €	4,94 €
Bravčové karé	eur / kg	4,87 €	4,72 €	4,59 €	4,34 €	4,41 €
Bravčové kosti a slanina	eur / kg	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Bravčové pliecko	eur / kg	4,11 €	3,92 €	3,77 €	3,80 €	3,89 €
Bravčové stehno	eur / kg	4,52 €	4,39 €	4,00 €	4,11 €	4,35 €
Čerstvé alebo chladené ovocie	**eur / kg**	**1,21 €**	**1,34 €**	**1,35 €**	**1,29 €**	**1,33 €**
Jablká	eur / kg	1,21 €	1,34 €	1,35 €	1,29 €	1,33 €
Hovädzie a teľacie mäso	**eur / kg**	**9,49 €**	**9,67 €**	**9,80 €**	**9,99 €**	**10,61 €**
Hovädzie predné mäso bez kosti	eur / kg	9,77 €	9,88 €	9,77 €	10,15 €	10,67 €
Hovädzie predné mäso s kosťou	eur / kg	8,31 €	8,36 €	8,71 €	8,98 €	9,05 €
Hovädzie zadné mäso bez kosti	eur / kg	10,40 €	10,76 €	10,92 €	10,85 €	12,10 €
Hydinové mäso	**eur / kg**	**4,04 €**	**4,09 €**	**3,99 €**	**4,18 €**	**4,40 €**
Kuracie mäso	eur / kg	4,04 €	4,09 €	3,99 €	4,18 €	4,40 €
Chlieb a pečivo	**eur / kg**	**1,31 €**	**1,26 €**	**1,28 €**	**1,30 €**	**1,30 €**
Chlieb obyčajný	eur / kg	2,50 €	2,41 €	2,46 €	2,49 €	2,50 €
Rožky biele	eur / 40g	0,11 €	0,10 €	0,10 €	0,10 €	0,10 €
Maslo	**eur / 250g**	**2,87 €**	**2,48 €**	**2,48 €**	**2,39 €**	**2,38 €**
Maslo čerstvé	eur / 250g	2,87 €	2,48 €	2,48 €	2,39 €	2,38 €
Syr a tvaroh	**eur / 125g**	**1,59 €**	**1,61 €**	**1,56 €**	**1,51 €**	**1,48 €**
Bryndza	eur / 125g	1,59 €	1,61 €	1,56 €	1,51 €	1,48 €
Zemiaky	**eur / kg**	**1,02 €**	**0,97 €**	**0,91 €**	**0,98 €**	**1,03 €**
Zemiaky	eur / kg	1,02 €	0,97 €	0,91 €	0,98 €	1,03 €

Zdroj: ŠÚ SR

3. Medzinárodné porovnanie a vývoj cien potravín

Výnosnosť plodín negatívne ovplyvňujú klimatické zmeny rovnako ako aj chov hospodárskych zvierat ovplyvňuje zvýšené riziko chorôb. Geopolitické konflikty vedú k zvýšeniu cien v dodávateľských reťazcov potravín na svetových trhoch, čo negatívne vplýva na potravinovú bezpečnosť v Európe. Z dlhodobého hľadiska sa tento vplyv premieta do vyššej inflácie.

Medzinárodné porovnanie cien základných potravín

Pretrvávajúce zvyšovanie cien komodít kakaa a kávy negatívne ovplyvnilo počasie, kde produkcia bola nízka a to sa odzrkadlilo v zvyšovaní cien aj v mesiacoch február až apríl 2025. Rast cien pozorujeme aj v kategóriách Hovädzieho mäsa, Mlieka a mliečnych výrobkov najmä z dôvodu ochorenia hovädzieho dobytka. Napriek skutočnosti, že toto ochorenie zasiahlo chovy na západnom a južnom Slovensku, ceny mlieka máme najnižšie spomedzi okolitých štátov. Pri vajciach vo všetkých štátoch došlo k nárastu cien a pri bravčovom mäse naopak v ostatných štátoch ceny stúpali okrem Slovenska. V komodite Bravčového mäsa a Vajec má Slovensko najnižšie ceny s porovnávanými štátmi. V medzinárodnom porovnaní sú v priemere na rovnakej úrovni ceny kuracieho mäsa, okrem Nemecka a Rakúska s dlhodobo vyššími cenami. Poľsko v úvode roka s výrazne najnižšími cenami dosiahlo v období február až apríl 2025 zvýšenie cien v tejto komodite z dôvodu vypuknutia vtáčej chrípky v poľských hydinových farmách.

Pšenica - veľkoobchodná cena, komodity (v €/tona)

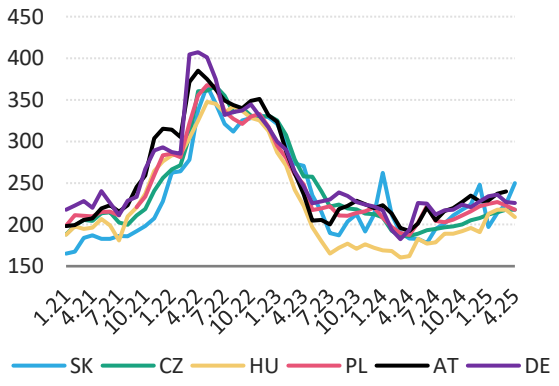

Zdroj: EK

Spotová cena plynu TTF a futures do apríla roku 2025 (€/MWh)

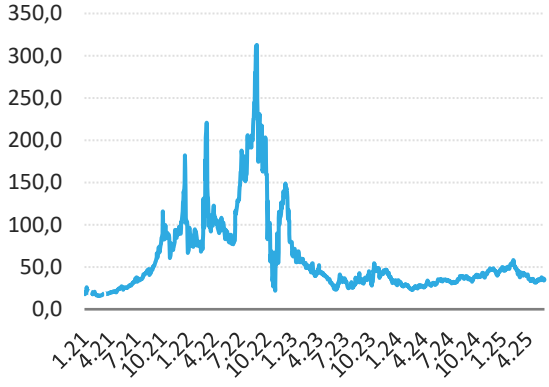

Zdroj: eex.com

Chlieb[3], maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

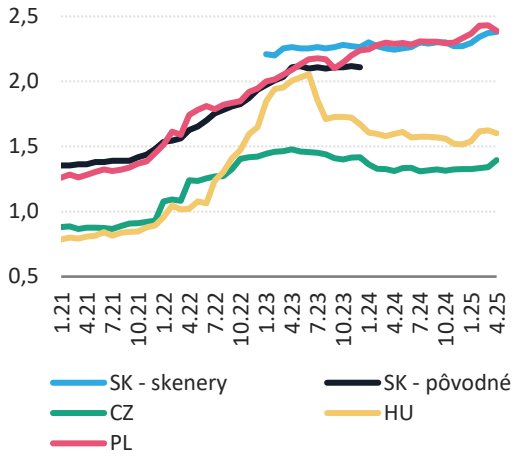

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Múka, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

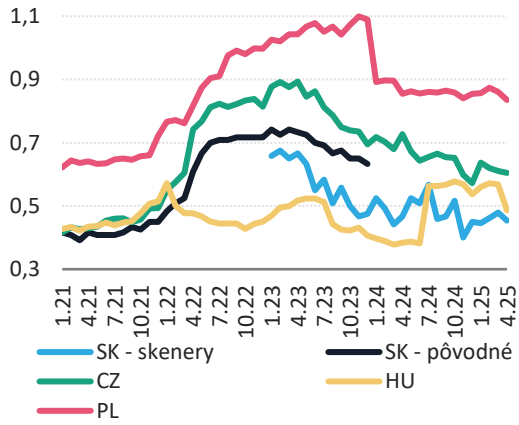

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Bravčové karé[4], maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

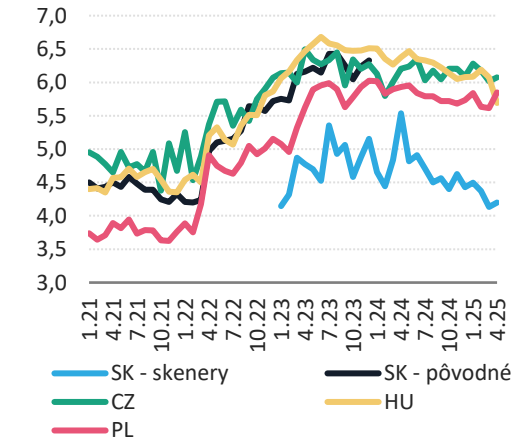

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Bravčové, cena komodity (v €/100 kg)

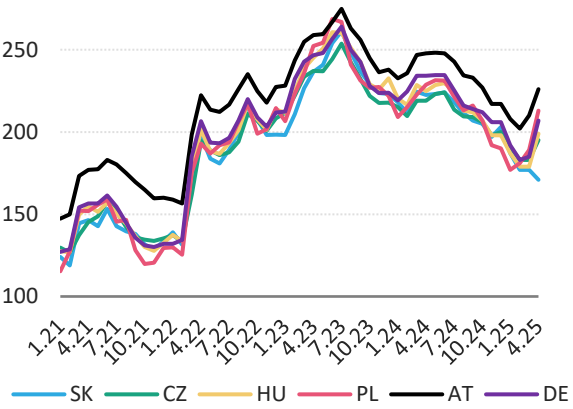

Zdroj: EK

[3] Pôvodné dáta uvádzali cenu položky „chlieb tmavý“, dáta zo skenerov uvádzajú cenu „chleba obyčajného“.
[4] Pôvodné dáta uvádzali cenu bravčového karé s kosťou, dáta zo skenerov uvádzajú cenu bez kosti.

Hovädzie predné bez kosti, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

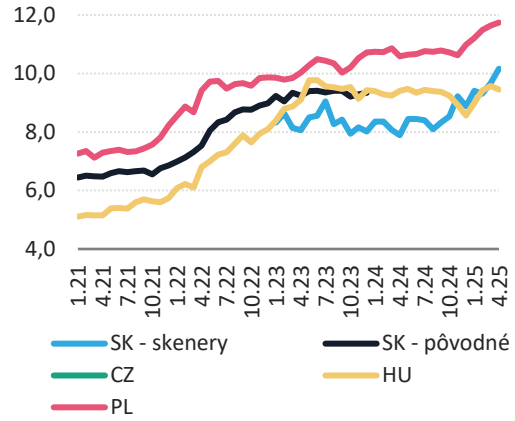

Zdroj: ŠÚ SR, KSH, GUS

Hovädzie, cena komodity (v €/100 kg)

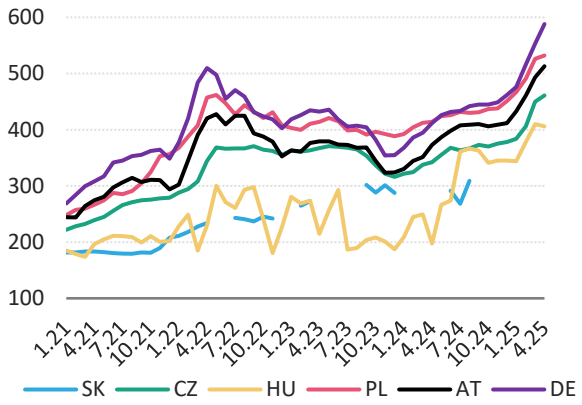

Zdroj: EK

Kurča pitvané, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

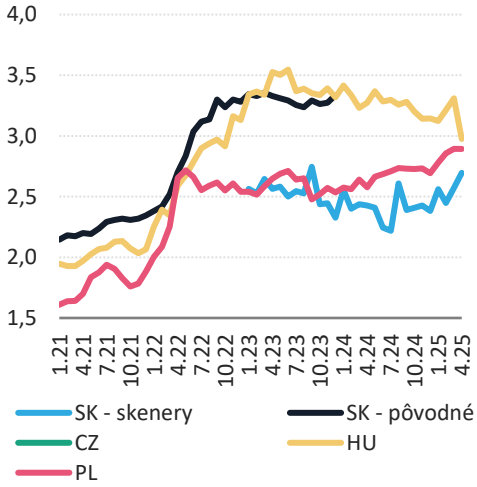

Zdroj: ŠÚ SR, KSH, GUS

Kurča, cena komodity (v €/100 kg)

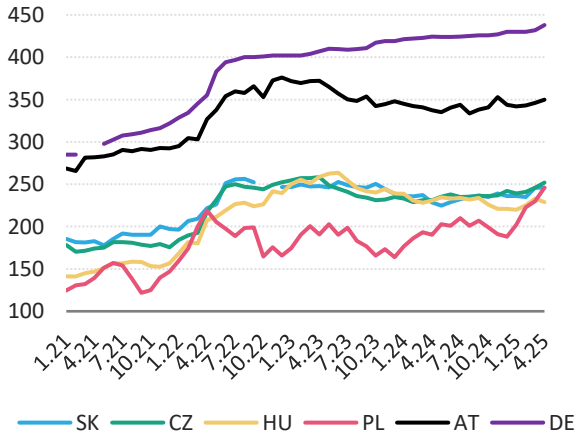

Zdroj: EK

Mlieko polotučné, maloobchodná cena (v €/l, bez DPH)

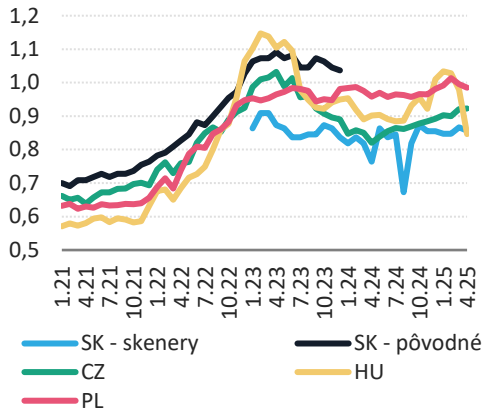

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Mlieko, cena komodity (v €/100 kg)

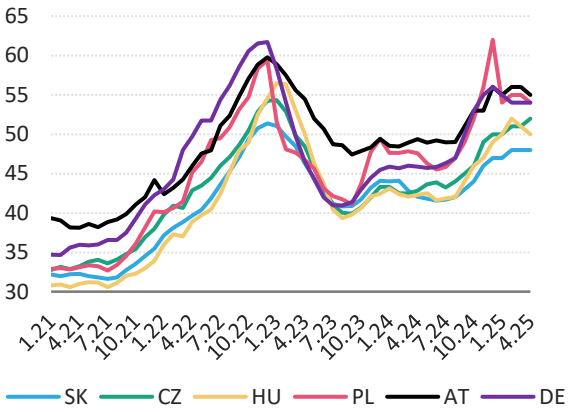

Zdroj: EK

Vajcia, maloobchodná cena (v €/10 ks, bez DPH)

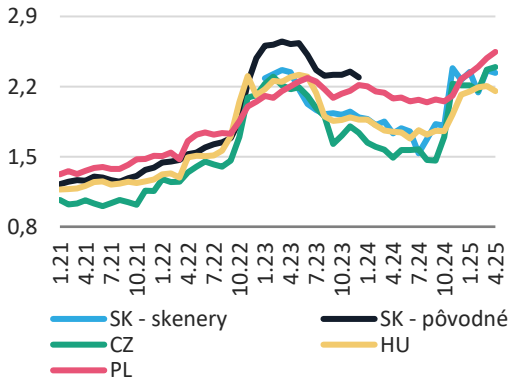

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Vajcia, cena komodity (v €/100 kg)

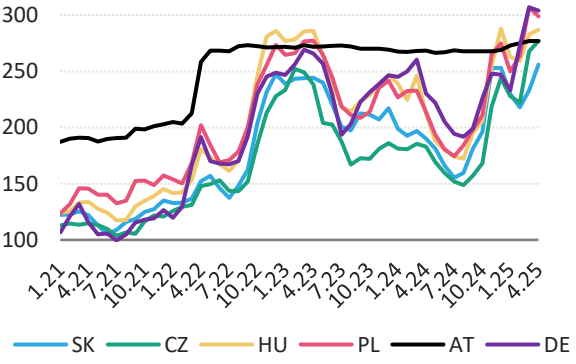

Zdroj: EK

Eidam, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

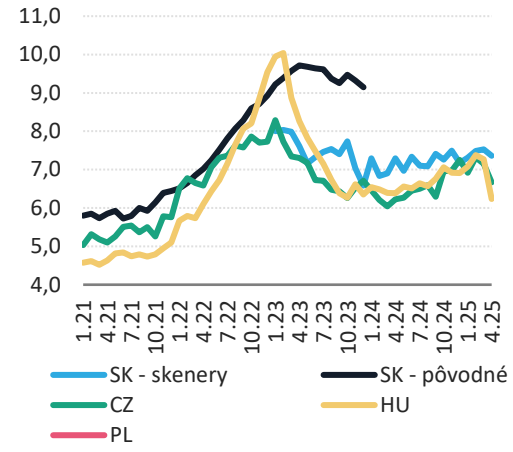

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH

Eidam, cena komodity (v €/100 kg)

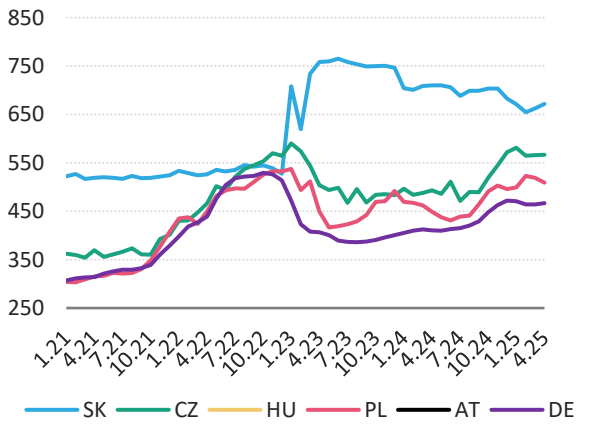

Zdroj: EK

Maslo[5], maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

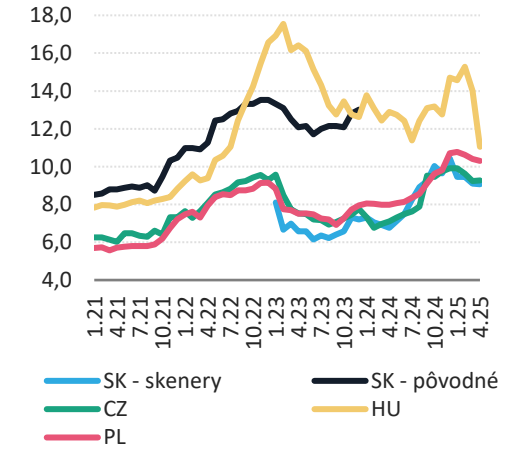

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Maslo, cena komodity (v €/100 kg)

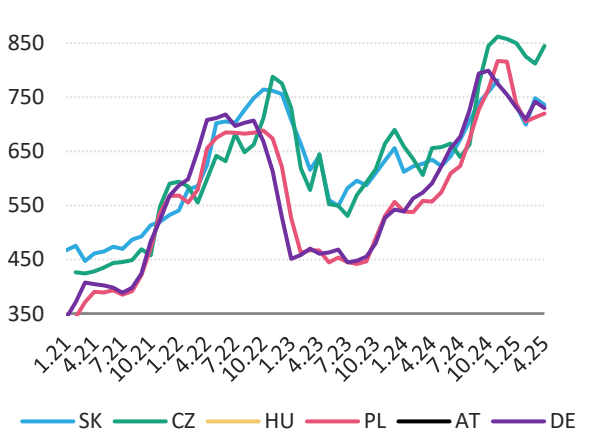

Zdroj: EK

[5] Pôvodné dáta uvádzali cenu 125 g balenia, skenerové dáta uvádzajú cenu 250 g balenia. Maďarský štatistický úrad uvádza cenu 100 g balenia, poľský štatistický úrad uvádza 200 g balenia. Vo všetkých prípadoch je cena prepočítaná na 1 kg.

Jablká, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

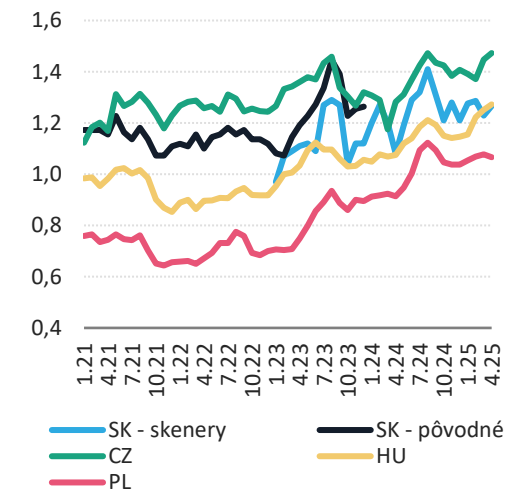

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Zemiaky, maloobchodná cena (v €/kg, bez DPH)

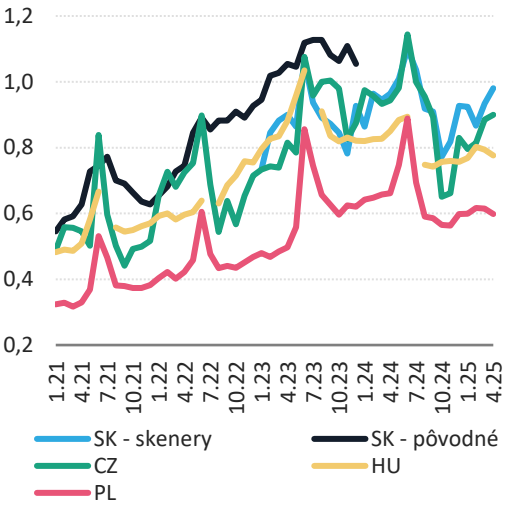

Zdroj: ŠÚ SR, ČSÚ, KSH, GUS

Vývoj cien potravín

Ceny na Slovensku v sledovanom období roka 2025 zaznamenali mierny nárast, kde celková inflácia dosiahla úroveň 3,8 % a z toho potravinová inflácia bola 2,1 %. Predpokladané negatívne očakávania z dôvodu zmeny sadzieb DPH sa nepotvrdili, nakoľko sa zmiernilo tempo zdražovania bežných tovarov.

Na základe dostupných dát k aprílu 2025 medzimesačne potraviny a nealko nápoje zaznamenali nárast o 0,2 %. Tento mierny nárast tvorili kategórie Káva, čaj a kakao o 3,0 %, Oleje a tuky o 2,5 %. Medzimesačný pokles cien v období február až marec 2025 sme zaznamenali v kategórii Mäso, avšak v apríli 2025 došlo k nárastu ceny o 0,8 % vplyvom výskytu ochorenia hovädzieho dobytka. Pokles priemerných cien potravín bol zaznamenaný aj v kategóriách Cukor a cukrovinky o 0,9 %, Mlieko, syry a vajcia o 0,7 %, Chlieb a obilniny o 0,4 % a Zelenina o 0,2 %.

V medziročnom porovnaní apríl 2025 a apríl 2024 bol nárast cien v kategóriách Minerálne vody, nealkoholické nápoje, ovocné a zeleninové šťavy o 16,4 % z dôvodu zavedenia dane zo sladených nápojov. Nedostatok surovín sa prejavil aj na cenách v kategórii Oleje a tuky zvýšením o 16,1 %. Ceny v kategórii Káva, čaj a kakao medziročne stúpli o 14,0 %. Tento stav sme predikovali v predošlej analýze, kde rástla cena kávy a kakaových bôbov na komoditných trhoch. Nárast cien v kategórii Mlieko, syry a vajcia o 7,6 % oproti roku 2024 ovplyvnil výskyt ochorení vtáčej chrípky, slintačky a krívačky. Nárast cien v kategórii Ovocie o 7,0 % je spôsobený kombináciou faktorov, ako je zníženie úrody, klimatické podmienky a zvýšené náklady na výrobu. V kategórii Mäso bol pokles oproti minulému roku o 1,8 % a v kategórii Zelenina o 1,6 %.

Tabuľka 1 Vývoj cien potravín

Priemerná celková inflácia za rok 2024	2,8 %
Priemerná potravinová inflácia za rok 2024	2,5 %
Priemerná celková inflácia k aprílu 2025	3,8 %
Priemerná potravinová inflácia k aprílu 2025	2,1 %
Kategórie	*medzimesačne*
Káva, čaj a kakao	+3,0 %
Oleje a tuky	+2,5 %
Mäso	+0,8 %
Cukor a cukrovinky	-0,9 %
Mlieko, syry a vajcia	-0,7 %
Chlieb a obilniny	-0,4 %
Zelenina	-0,2 %
Kategórie	medziročne
Minerálne vody, nealkoholické nápoje, ovocné a zeleninové šťavy	+16,4 %
Oleje a tuky	+16,1 %
Káva, čaj a kakao	+14,0 %
Mlieko, syry a vajcia	+7,6 %
Ovocie	+7,0 %
Mäso	-1,8 %
Zelenina	-1,6 %

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Medziročný a medzimesačný rast cien potravín (bez nealka, alkoholu a tabaku) na Slovensku (%)

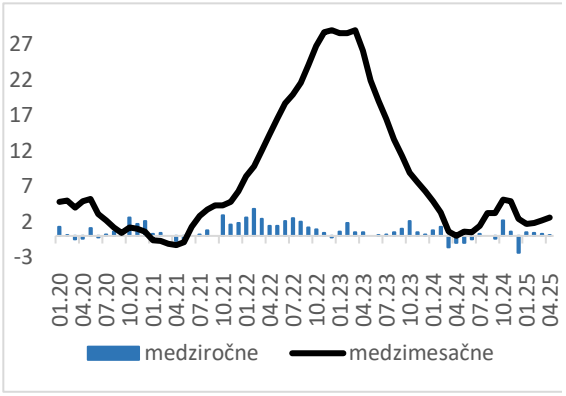

Zdroj: ŠÚ SR

Podiel potravín v spotrebnom koši podľa rýchlosti rastu na Slovensku (%, medzimesačne, 3MMA)

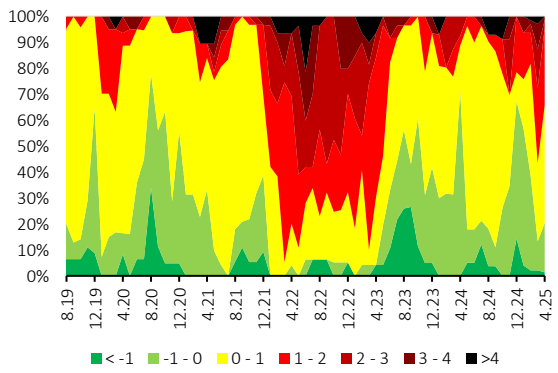

Zdroj: ŠÚ SR

Tepelná mapa medzimesačných zmien jednotlivých kategórií potravín (%)

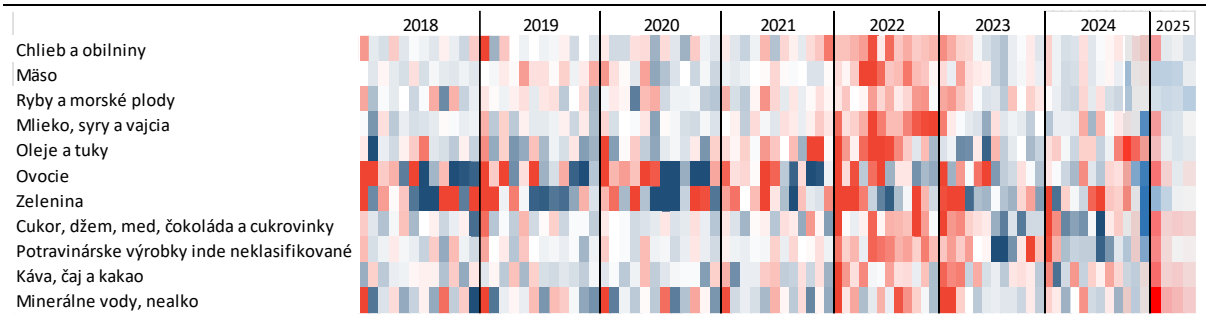

Farebná škála označuje medzimesačné rasty od -4% a menej (tmavomodrá) po +4% a viac (tmavočervená)

Zdroj: ŠÚ SR

Vplyv na vývoj cien plynu má energetická transformácia a hľadanie modelu rastu hospodárstva, čo sa odzrkadľuje na burzách. Začiatkom roka 2025 sme zaznamenali zvýšenie spotových cien plynu na burzách, avšak od apríla ceny klesli. Kľúčovými faktormi na cenový vývoj sú ceny tranzitu, ktoré sa zvyšujú a poveternostné vplyvy.

Ziskovosť firiem a sektorov v potravinovej vertikále

Mimoriadnu situáciu na trhu s potravinami sme posudzovali optikou analýzy ziskov na úrovni jednotlivých sektorov a firiem. Ak bol rast cien výstupných produktov neprimeraný rastu vstupných nákladov firiem, prejaví sa to na vyššej ziskovosti firiem vo výkazoch ziskov a strát. Ročné údaje za jednotlivé firmy a odvetvia pochádzajú z registra účtovných závierok a z databázy Finstat, ktoré sú v čase realizácie analýzy k dispozícii za rok 2023. Pre rozklad rastu inflácie potravín, nápojov a tabaku podľa príspevkov jednotlivých nákladových faktorov a zisku boli použité údaje zo Sociálnej poisťovne, ŠÚ SR a FIGARO tabuliek Eurostatu.

Z dostupných dát potravinová inflácia v štvrtom kvartáli roka 2024 bola sledovaná cez harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)[6] a dosiahla hodnotu 3,1 %. Zvýšil sa príspevok nevysvetlenej časti[7] o 0,7 p. b. a príspevok mzdových nákladov sa nepatrne znížil o 0,1 p. b. Náklady na energie a palivá k potravinovej inflácii sa nepatrne zvýšili o 0,1 p. b. oproti tretiemu kvartálu. Výška inflácie odhadovaná cez dekompozíciu inflácie potravín, nápojov a tabaku ak by rástli zisky firiem a mzdy zamestnancom potravinová inflácia za rok 2024 by bola 2,8 %, čo je v medziročnom porovnaní nižšia o 6 p. b. oproti roku 2023. Ak by zisky firiem rástli rovnakým tempom ako mzdy, mohlo by to viesť k miernemu zvýšeniu cien potravín, nápojov a tabaku. V čase analýzy nie sú k dispozícii dáta za prvý kvartál 2025.

[6] Inflácia vyjadrená cez „HICP“ presnejšie zohľadňuje vplyv zmeny nepriamych daní v porovnaní s infláciou vyjadrenou cez „CPI“

[7] Pojem „reziduálny zisk“ sa nahradil termínom „nevysvetlená časť“. Interpretácia reziduálneho zisku ako nevysvetliteľnej časti je presnejšia, keďže okrem ziskov do tejto nevysvetlenej časti spadajú aj náklady na kapitál a možné chyby meraní.

Podrobný rozklad štvrťročnej inflácie potravín, nápojov a tabaku podľa príspevkov medziročnému rastu, v p.b. od začiatku roku 2021

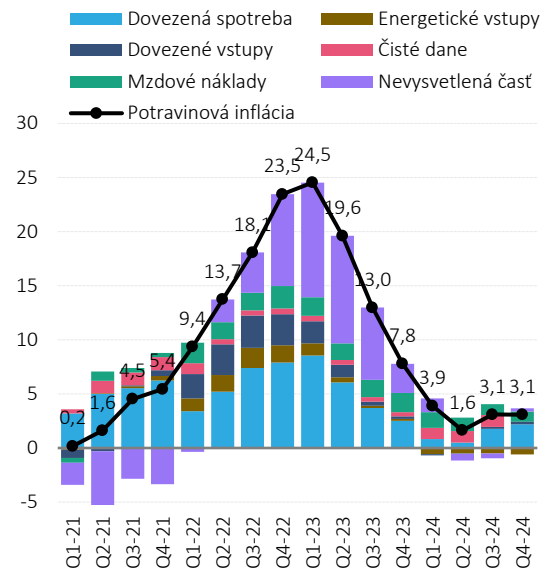

Zdroj: Eurostat, Sociálna poisťovňa, ŠÚ SR, IFP

Odhad výšky inflácie potravín, nápojov a tabaku ak by zisky firiem rástli rovnakým tempom ako mzdy (medziročný rast, v %)

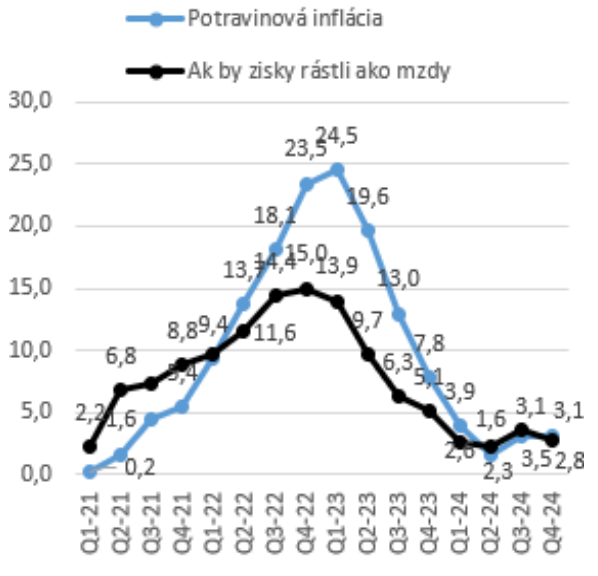

Zdroj: Eurostat, Sociálna poisťovňa , ŠÚ SR, IFP

Podľa účtovných závierok rástla ziskovosť počas inflačnej krízy najmä v poľnohospodárstve a potravinárstve. Z pohľadu ziskovosti sa v roku 2022 najviac darilo poľnohospodárstvu a v roku 2023 si polepšilo odvetvie výroby potravín. Maloobchod si počas tohto obdobia udržal stabilné marže a miera ziskovosti v tomto odvetví výrazne nerástla. Tento vývoj naznačuje, že svetový šok cien potravín najprv navýšil zisky v prvovýrobe a odtiaľ sa prelieval ďalej do výrobných a nakoniec do spotrebiteľských cien.

V roku 2023 klesol v poľnohospodárstve pomer ziskov pred zdanením k celkovým výnosom na 3,5 %. To predstavuje 60 % pokles v porovnaní s rokom 2022, kedy poľnohospodári dosiahli rekordné zisky. V porovnaní s predkrízovým rokom 2019 však poľnohospodári zaznamenali približne 27 % nárast hrubej marže. Najvýraznejší pokles ziskovosti sa prejavil v sektore pestovania obilnín, čo je spôsobené návratom cien poľnohospodárskych komodít k predkrízovým úrovniam. Naopak, chovateľom hydiny a ošípaných sa podarilo zachovať alebo dokonca zvýšiť zisk na jedno euro výnosov. V nominálnom vyjadrení poľnohospodárstvo v roku 2023 dosiahlo celkový zisk pred zdanením vo výške 144 miliónov EUR, čo predstavuje pokles o 61 % oproti roku 2022, avšak nárast o takmer 70 % oproti roku 2019.

Pomer zisku pred zdanením k výnosom v najväčších poľnohospodárskych odvetviach

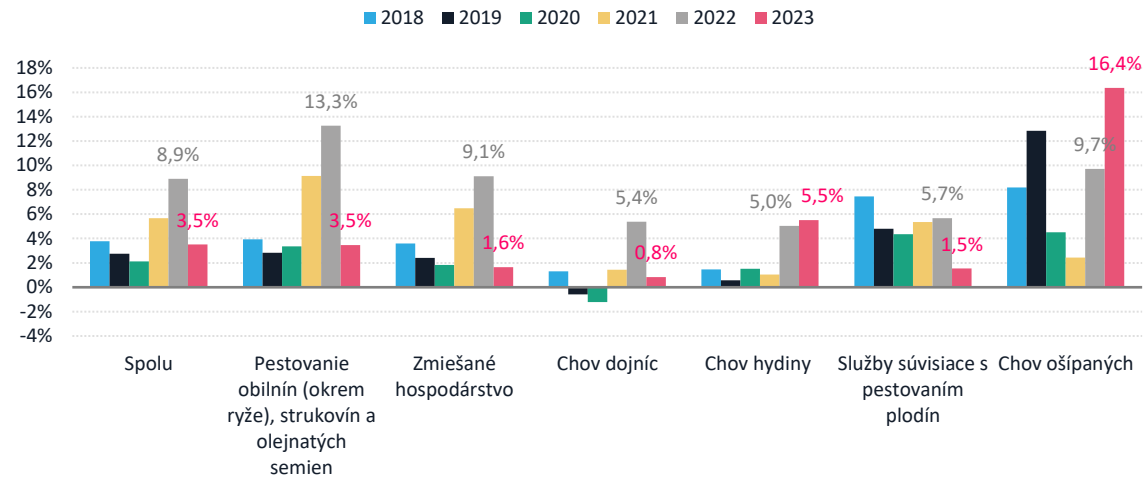

Zdroj: Finstat

V odvetví výroby potravín sa v roku 2023 zvýšil pomer ziskov k výnosom na 4,5 %. V porovnaní s rokom 2022 sa hrubé marže v tomto sektore zvýšili o polovicu a celkový zisk pred zdanením vzrástol medziročne o 37 % na 229 mil. EUR. Potravinári zaznamenali v minulom roku výrazný rast ziskov, pričom celkový zisk odvetvia bol v porovnaní s rokom 2019 viac ako trojnásobný. Medziročný nárast ziskovosti bol zjavný v mliekarenskom priemysle aj pri spracovaní mäsa, no najväčší rast hrubých marží zaznamenalo odvetvie výroby sucharov, keksov, trvanlivého pečiva a koláčov.

Pomer zisku pred zdanením k výnosom v najväčších odvetviach potravinárskej výroby

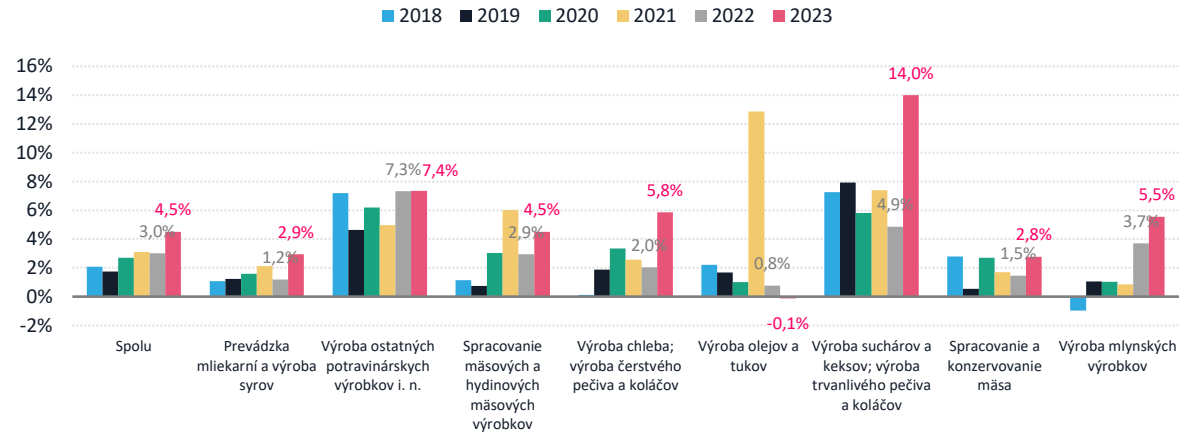

Zdroj: Finstat

V roku 2023 zisky generované z jedného eura výnosov v maloobchodných reťazcoch buď mierne klesli, alebo stagnovali. Z pohľadu tržieb Lidl zaznamenal mierny pokles hrubej marže na 7,7 %, pričom jeho celkový zisk pred zdanením dosiahol 160 mil. EUR. Podobný, mierny pokles ziskovosti zaznamenal aj Kaufland, zatiaľ čo Billa skôr stagnovala a Tesco medziročne zvýšilo pomer zisku pred zdanením k výnosom oproti predchádzajúcemu roku o 1,5 p. b. Zvyšok odvetvia predaja potravín, ktorý je tvorení menšími firmami dosahuje výrazne nižšiu ziskovosť v porovnaní s veľkými reťazcami, ktoré dokážu

dosahovať vyššiu efektivitu a výnosy z rozsahu. Údaje z účtovných závierok naznačujú, že maloobchodné reťazce výrazne neprofitovali z obdobia vysokej inflácie. Rast cien potravín bol v roku 2022 poháňaný zvýšenými cenami u prvovýrobcov a následne v roku 2023 zvýšenými cenami u spracovateľov potravín. V čase realizácie analýzy sú zverejnené dáta za účtovné obdobie 2024 len za spoločnosť TERNO real estate s.r. o.. Z dôvodu, že za ostatné maloobchodné reťazce neboli dáta k dispozícii, budeme analyzovať pomer zisku pred zdanením k výnosom v druhom polroku 2025.

Pomer zisku pred zdanením k výnosom u najväčších maloobchodných reťazcov

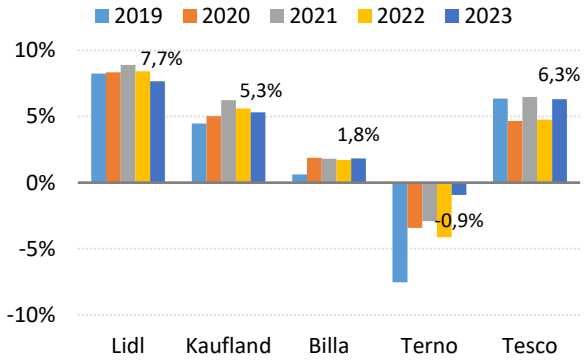

Zdroj: Finstat

Pomer zisku k výnosom v maloobchode s potravinami (v bodoch) podľa veľkosti predajcov

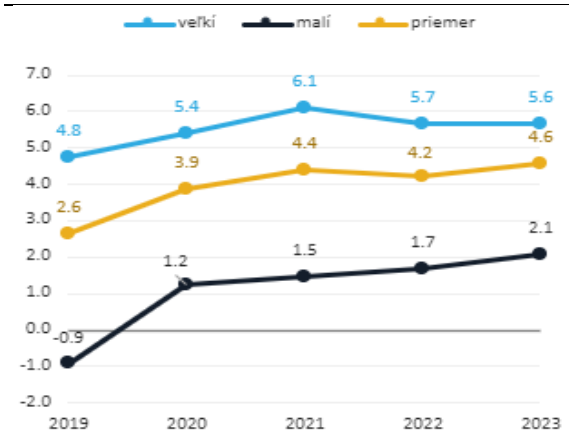

Zdroj: Finstat

4. Pomer spotrebiteľských a odbytových cien vybraných základných druhov potravín

Na preskúmanie mimoriadnej cenovej situácie sme použili pomer medzi koncovými spotrebiteľskými cenami a cenami, za ktoré maloobchod tieto potraviny nakupuje od svojich dodávateľov. Údaje na analýzu pomeru spotrebiteľských a odbytových cien nám poskytlo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky.

Väčšina potravín v roku 2024 svojim pomerom ukazovateľa spotrebiteľských a odbytových cien vykazovala výkyvy u sledovaných potravín. Začiatkom roku 2025 začal klesať pomer spotrebiteľských a odbytových cien potravín. Následne v sledovanom období február až marec u bravčového mäsa, vajec, zemiakov pomer spotrebiteľských a odbytových cien stúpol, naopak u mliečnych výrobkoch, mlieka, masla, syru a jabĺk klesol. Viaceré potraviny za mesiac apríl 2025 nebolo možné vyhodnotiť, nakoľko údaje odbytových cien od dodávateľov v čase analýzy nie sú k dispozícii. Z tohoto dôvodu je ťažké predikovať ako sa bude vyvíjať cenová situácia sledovaných potravín.

Hovädzie mäso – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

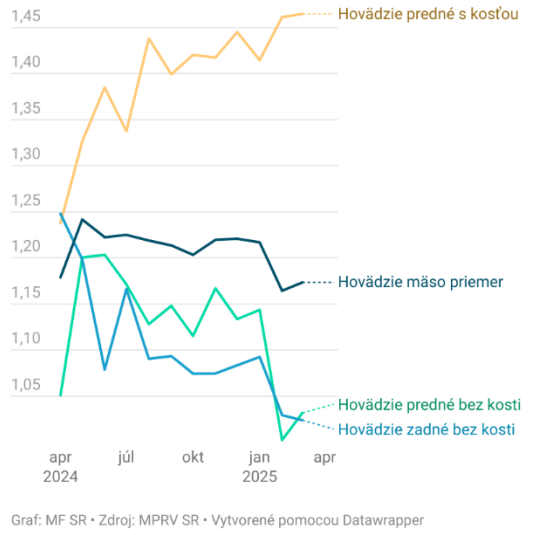

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Bravčové mäso– pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

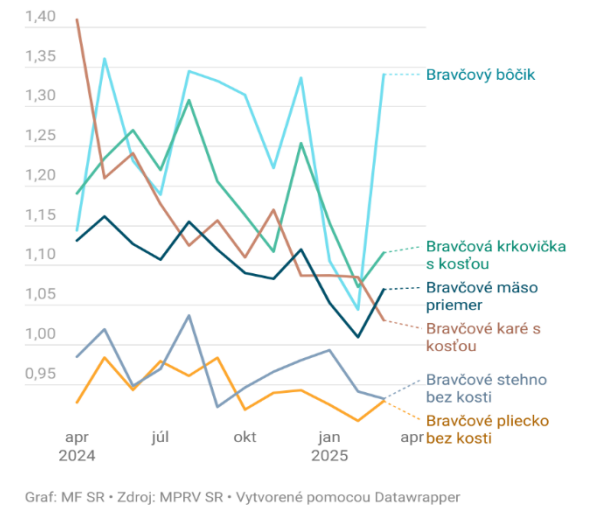

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Múka a pečivo – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

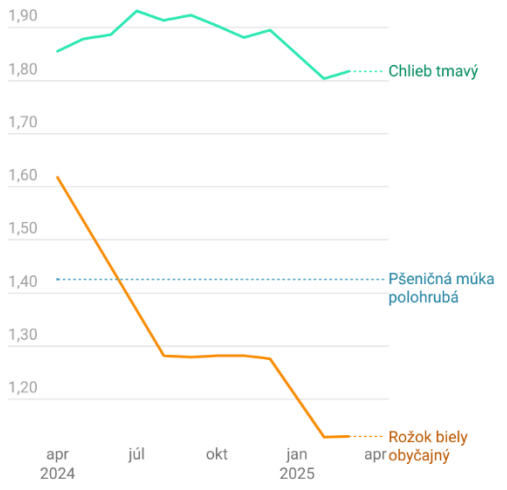

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Rožok biely obyčajný nie sú k dispozícii dáta máj 2024-apríl 2025

Vajcia a kuracie mäso – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

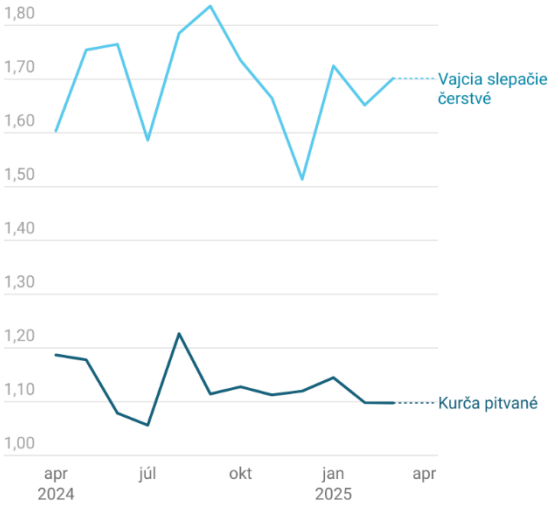

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Mliečne výrobky – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

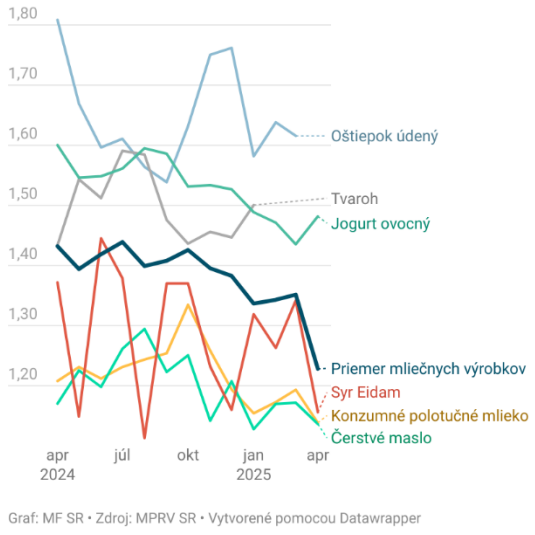

roj: MPRV SR, ŠÚ SR

Zemiaky a jablká – pomer spotrebiteľskej a odbytovej ceny

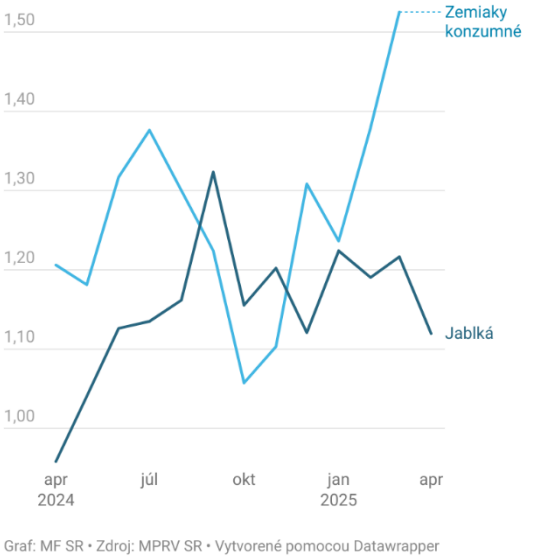

Zdroj: MPRV SR, ŠÚ SR

Záver

Ceny na Slovensku od začiatku roku 2025 do apríla 2025 zaznamenali mierny nárast, kde celková inflácia dosiahla úroveň 3,8 % a z toho potravinová inflácia bola 2,1 %. Negatívne očakávania dynamicky zvyšujúcich cien potravín sa nepotvrdili najme vplyvom zníženia sadzieb DPH na tlmenie rastu inflácie.

V sledovanom období 2025 sme medzimesačne zaznamenali pokles priemerných cien potravín v kategóriách Mlieko, syry a vajcia o 0,7 %, Chlieb a obilniny o 0,4 % a Zelenina o 0,2 %. V medzimesačnom porovnaní klesli ceny v kategórii Cukor a cukrovinky o 0,9 %. V apríli 2025 došlo k nárastu ceny v kategórií Mäso o 0,8 % vplyvom výskytu ochorenia hovädzieho dobytka. Mierny nárast bol v kategórii Káva, čaj a kakao o 3,0 % a Oleje a tuky o 2,5 %. Potraviny a nealko nápoje zaznamenali nárast o 0,2 %.

V medziročnom porovnaní apríl 2025 a apríl 2024 vo vybraných kategóriách boli tempá nárastu cien na nasledovnej úrovni Minerálne vody, nealkoholické nápoje, ovocné a zeleninové šťavy o 16,4 %, Oleje a tuky o 16,1 %, Káva, čaj a kakao o 14,0 %, Mlieko, syry a vajcia o 7,6 %, Ovocie o 7,0 %. Ceny v kategórii Minerálne vody, nealkoholické nápoje, ovocné a zeleninové šťavy ovplyvnila daň zo sladených nápojov a nárast v ostatných uvedených kategóriách bol spôsobený kombináciou geopolitických a globálne vyvíjajúcich sa faktorov ako napríklad klimatické zmeny, vojnové konflikty, šírenie nákaz v chovoch hospodárskych zvierat. Z dostupných dát bol pokles oproti minulému roku v kategórii Mäso o 1,8 % a Zelenina o 1,6 %.

Aj napriek zníženiu DPH celková dynamika cien zostala pod vplyvom trhových faktorov, vrátane situácie na komoditných trhoch, spotrebiteľského správania a sezónnosti. Najväčší nárast vo februári 2025 v medzimesačnom porovnaní sme zaznamenali pri cene bryndze o 29,5 % a najvýznamnejší pokles pri cenách v kategórií Bravčového mäsa o 6,3 %. V mesiaci marec 2025 evidujeme nárast cien predovšetkým Hovädzieho mäsa zadného bez kosti o 9,0 % a pokles cien pri jablkách o 9,7 %, zemiakoch o 7,8 %. Aj v apríli 2025 sa prejavil dopad ochorenia „slintačka a krívačka“ na ceny hovädzieho mäsa, ktoré stúpli o 3,1 %, pričom najväčšiu váhu na tomto náraste malo Hovädzie predné mäso s kosťou o 16,7 %. Ostatné ceny vo vybraných kategóriách potravín, boli v tomto mesiaci mierne klesajúce. V komparácii s údajmi zo ŠÚ SR vo viacerých prípadoch naznačujú podobný trend vývoja cien potravín, hoci medzi jednotlivými zdrojmi existujú určité rozdiely. Z údajov zo ŠÚ SR pozorujeme nárast ceny bravčového stehna o 16,3 %, bravčového karé o 9,9 % a zemiakov o 9,2 %. Najvýraznejší pokles cien sa v apríli 2025 v porovnaní s decembrom 2024 prejavil u jabĺk o 17,1 %, bravčovom pliecku o 10,7 % a bryndze o 9,4 %.

Ziskovosť firiem v potravinovej vertikále bude aktualizovaná po zverejnení dát účtovných závierok za rok 2024.

Cieľom cenovej analýzy 08/2025 bola aktualizácia dostupných cenových údajov na zistenie cenového vývoja, cenovú stabilitu a dostupnosť. Na základe množstva dát za sledované obdobie nie je spotreba základných potravín ohrozená. Z pohľadu prevencie sa MF SR zameria na sledovanie vývoja cien potravín vplyvom zmeny sadzieb DPH a spotrebu domácností. V prípade neúmerného a kontinuálneho zvyšovania spotrebiteľských cien bude MF SR zvažovať potrebu dodatočných priamych opatrení na zamedzenie nepriaznivého cenového vývoja potravín.